

Transitie Landelijk Gebied Zuidelijk Westerkwartier

Programma

Nationaal Programma Landelijk Gebied / Transitie Landelijk Gebied

- **Van Nationaal Programma Landelijk Gebied naar gebiedsplan**
- **Uitwerking in deelgebieden**
- **Gebiedsproces Zuidelijk Westerkwartier**

Het Zuidelijk Westerkwartier

- **Hoe ziet het gebied er nu uit?**
- **Wat zijn de doelen?**
- **Wat loopt er al?**

Vervolg

- **Wat is belangrijk in het vervolgproces?**
- **Welke stappen gaan we nog zetten?**
- **Op welke momenten wilt/kunt u meedenken en hoe?**

Van Nationaal Programma Landelijk Gebied naar gebiedsplan

Terugblik

- [Startnotitie NPLG](#), 10 juni 2022
- [Groningse startnotitie](#), 22 februari 2023
- [“Stand-van-zaken” document](#), 5 juli 2023

Toekomstbestendig landelijk gebied

- Koersdocument Omgevingsvisie;

“Groeien naar een toekomstbestendig, gezond en duurzaam ingericht landelijk gebied met een langjarig perspectief voor de aanwezige bedrijvigheid.”

- NPLG-doelen verbinden aan provinciale doelen; Gronings verhaal

Landelijke ontwikkelingen

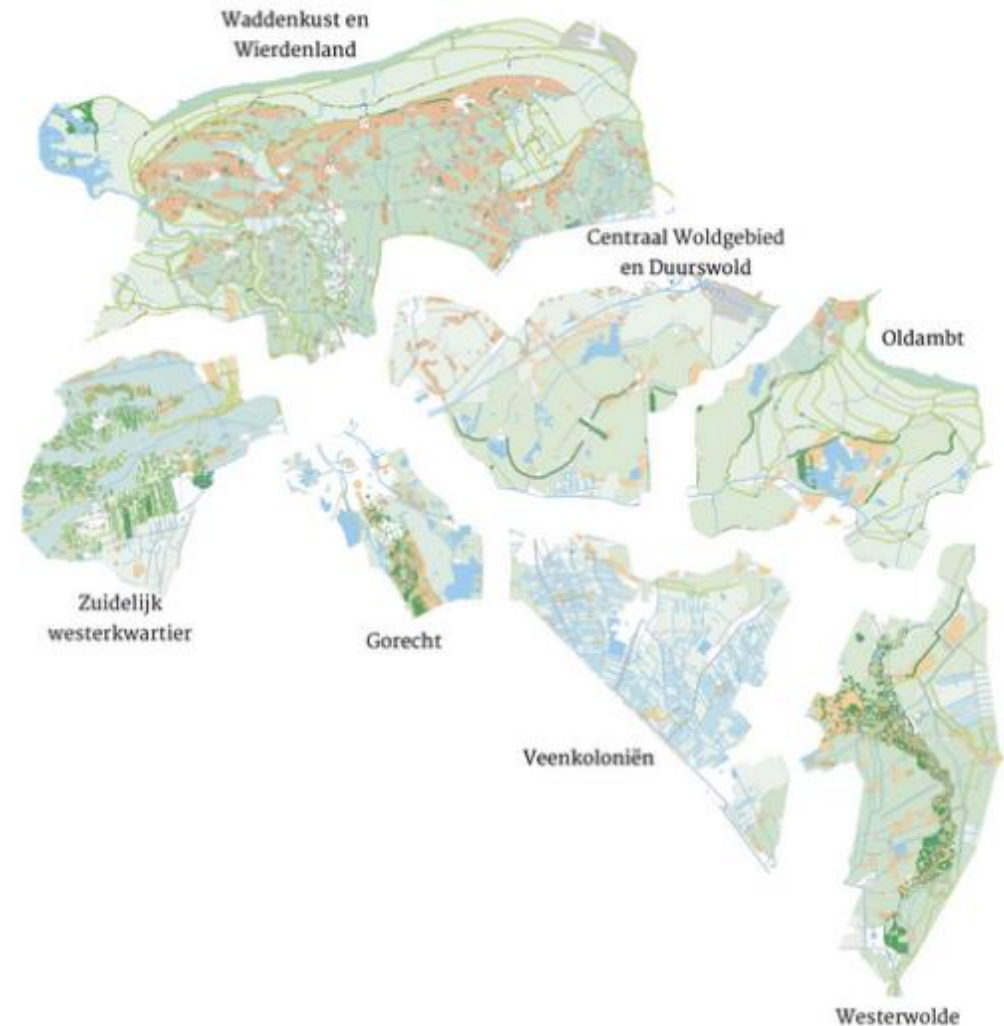
- **Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (Europa)**
- **Derogatie**
- **Nutriënten verontreinigde gebieden**
- **Nog geen zicht op rijksbeleid (bijvoorbeeld landbouwakkoord) en geld**

Brief NPLG en reactie vanuit de provincie

- **Gebiedsprocessen leidend**
- **Integrale aanpak**
- **Provincies en rijk samen verantwoordelijk**
- **Oplossing vergunningverlening (Pas-melders en interimers)**
- **Landbouwperspectief met verdienmodel**

Gebiedsprocessen

- Duo's (verkenner en gebiedsregisseur)
- Aansluiting bij reeds bestaande structuren en initiatieven;
- Mogelijk verschillen in aanpak per deelgebied
- Aansluiten bij ervaren problematiek;
- Toewerken naar een houdbaar toekomstperspectief;
- Opgaven integraal aanvliegen;
- Transparantie over proces en inhoud.

Het Zuidelijk Westerkwartier

Het gebied en de doelen

Wat zijn de doelen vanuit het NPLG?

Nederland staat voor een uitdagende transitie van het landelijk gebied. Het **Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)** bepaalt in belangrijke mate de nationale doelen, de reikwijdte en het ritme van de transitie. In de zomer van 2022 presenteerde de Minister voor Natuur en Stikstof de nationale doelen en opgaven voor natuurherstel en -versterking (waaronder de reductie van stikstof), water en klimaat. Daarnaast werd een aantal structurerende principes geformuleerd, zoals ‘water en bodem sturend’. Ook is het NPLG onlosmakelijk verbonden met het toewerken naar perspectief voor de landbouw.

Kennissessies ZWK

**Wat zijn de unieke kenmerken van het ZW
Welke NPLG doelen in dit deelgebied?
Welke opgaven worden herkend?**

**Wat loopt er al?
Wat moeten we nog meer meenemen?**

**Welke opgaven versterken elkaar?
Welke opgaven zorgen voor frictie?
Zien we kansen?
Zien we blokkades?**

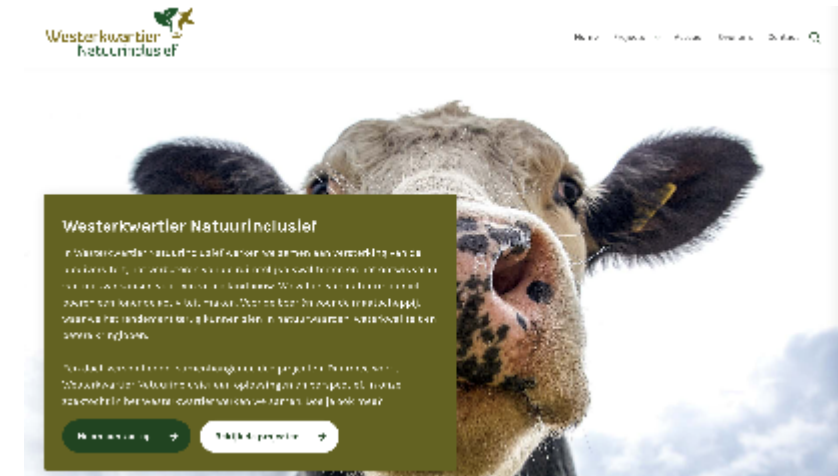
Opgaven – Landbouw

- **Kenmerken landbouw in het Zuidelijk Westerkwartier**
 - **Veehouderij**
 - **Relatief kleinschalig**
 - **Relatief veel nevenactiviteiten**
- **Beeld is dat er veel stoppers aan komen door leeftijdsopbouw en (gebrek aan) opvolging.**
 - **In het Zuidelijk Westerkwartier heeft 36% van de bedrijven die de komende jaren (15 jaar) opvolging nodig hebben een opvolger.**
 - **Bedrijven vallen hieronder als de bedrijfsleider 50+ is en er geen rechtspersoonlijkheid is.**

Type bedrijf	Aantal
Melkvee	182
Overig rundvee	78
Varkenshouderij	8
Pluimveebedrijven	11
Schapenhouderij	41
Geitenhouderijen	5
Akkerbouwbedrijven	25
Totaal	350

Opgaven – Landbouw

- Lopende projecten
 - Collectief Groningen West
 - ANLb
 - Gebiedsofferte
 - Klimaatboeren
 - Actieplan Weidevogels
 - Weide & Water
 - Westerkwartier Natuurinclusief (afgerond)
 - Bedrijfskringlopen
 - Korte ketens
 - Bodem
 - Backcasting

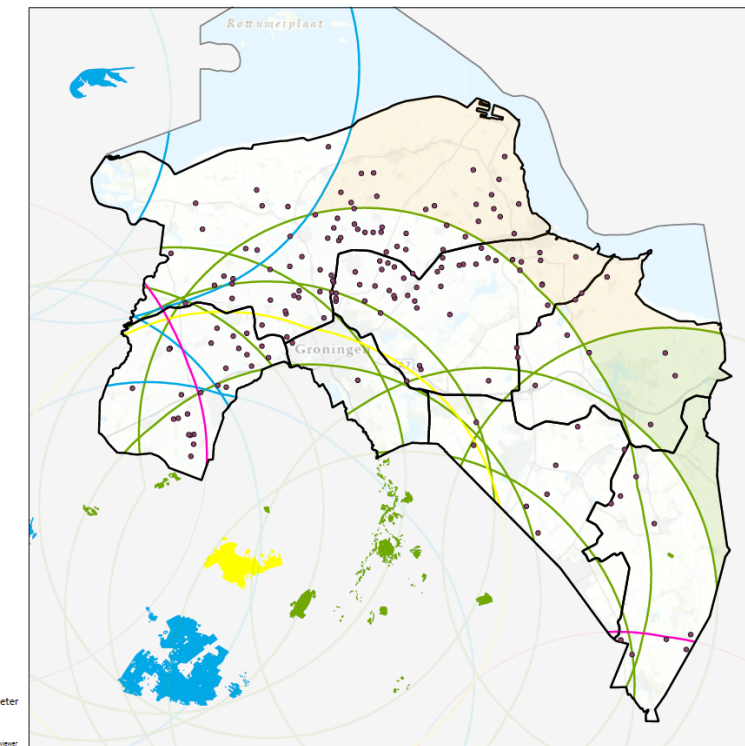
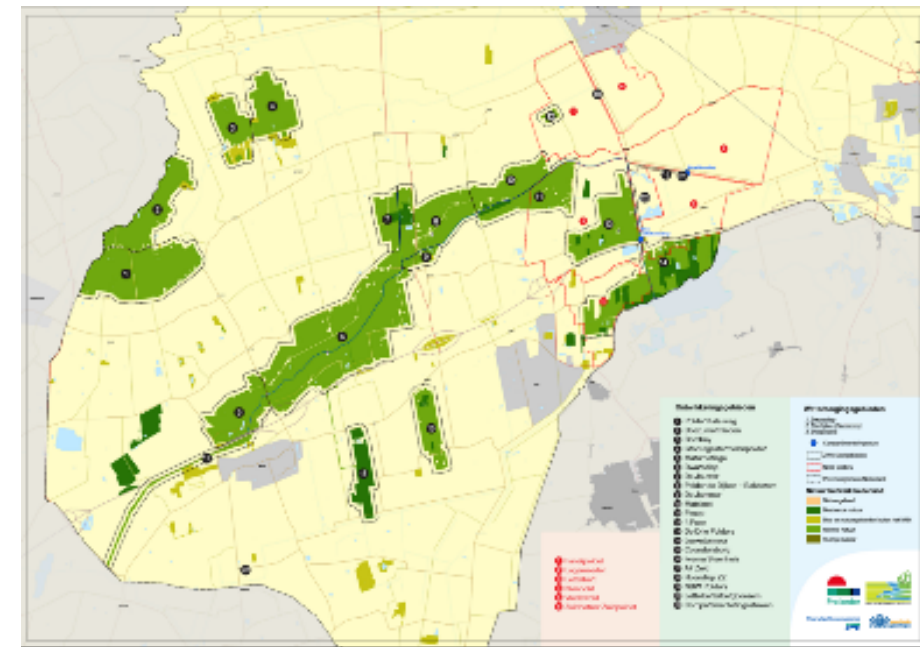

Opgaven – Landbouw

- **Wat is belangrijk voor het vervolg van het Gebiedsproces?**
 - **Oplossing vergunningverlening (PAS-melders/interimmers)**
 - **Goede referenties en metingen**
 - **Veel opgaven uit het NPLG komen op landbouwgrond terecht**
 - **Landbouw is en blijft primair voor hoogwaardige voedselvoorziening (bijvoorbeeld verwaardig door steekgebonden kenmerken)**
 - **Wat is de consequentie van derogatie, ook in relatie tot de TLG doelen?**
 - **Het verdienvermogen moet voor de lange termijn geborgd zijn bij oplossingsrichtingen**
 - **Grondbank biedt kansen en mogelijkheden**
 - **Hoe financier je (extra) grond als ondernemer?**

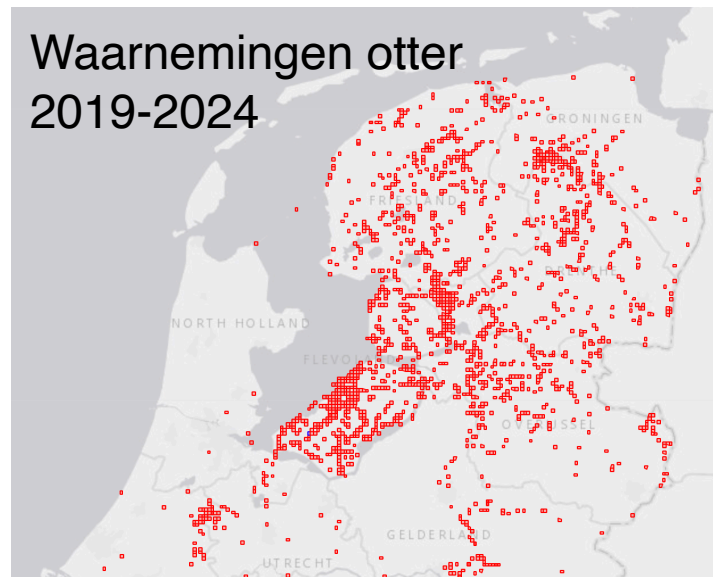
Opgaven – Natuur

- Natura 2000 doelen (hydrologie)
 - Stikstof (over de provinciegrens)
 - reductie ammoniak provincie Groningen 25% (1.447 ton).
 - Verwachting is dat ongeveer de helft behaald wordt met rijksbeleid en de andere helft via de gebiedsprocessen moet ingevuld
- Afronden NatuurNetwerk Nederland
 - Totaal NNN 2700 hectare in het gebied, waarvan nog 700 te verwerven

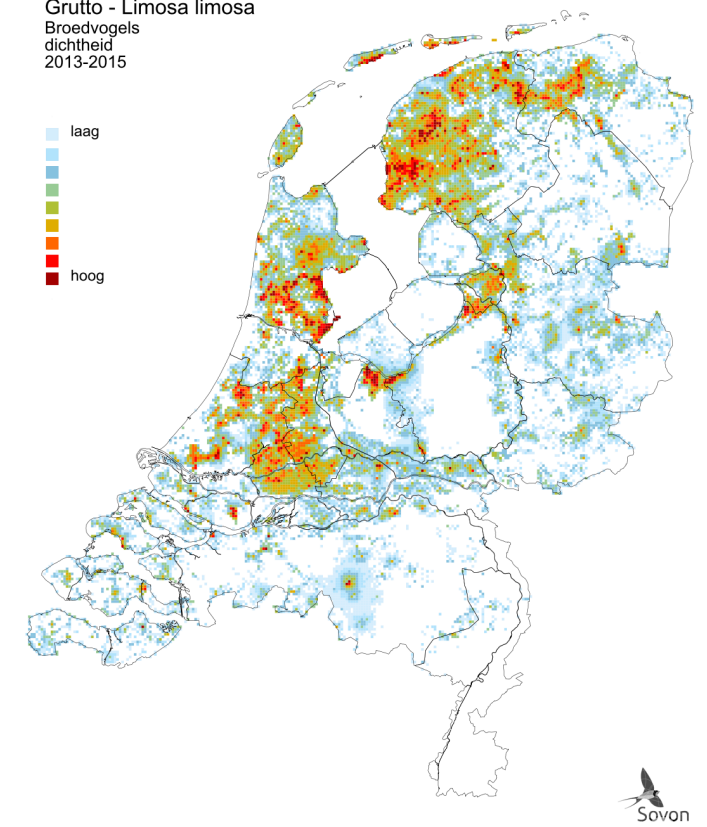

Opgaven – Natuur

- Groenblauwe dooradering
- Bos en Hout
- Vogel- en Habitatrictlijn doelen

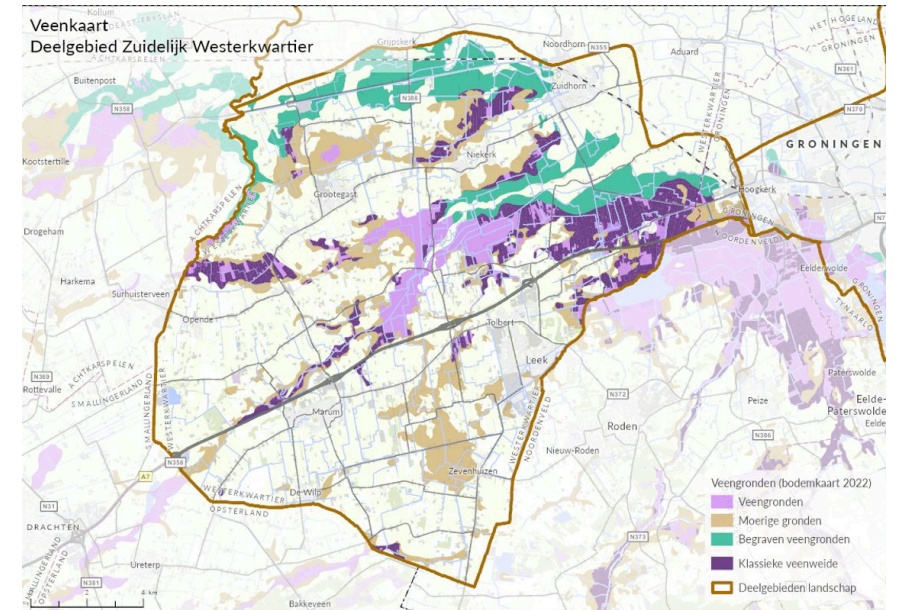

Grutto - *Limosa limosa*
Broedvogels
dichtheid
2013-2015

Opgaven – Klimaat

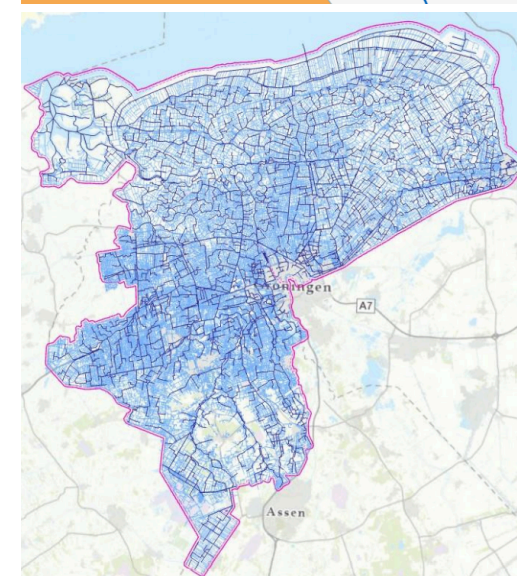
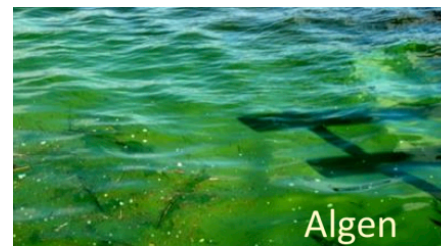
- **Veenopgave**
 - **Jaarlijks komt 2 – 3 % van de totale landelijke CO2 emissie vrij uit veenweide, daarom ligt er een opgave voor reductie (0,06-0,08 Megaton)**
 - **Klassieke veenweide in het Zuidelijk Westerkwartier (Donkerpaars)**
 - **40% binnen begrensde NatuurNetwerk**
- **Reductie Landbouw**
 - **0,19 Megaton CO2 equivalenten**
 - **(1 koe = 122Kg Methaan = 3,4 Kg CO2 eq.)**
 - **Maatregelen op bedrijfsniveau**
 - **Oproep tot zo min mogelijk generiek, pas maatwerk toe**

- **Koolstofvastlegging in de bodem**
*Stoppen met ploegen,
bodembedekkers na de oogst,
verhoging van het areaal permanent
grasland, bepaalde vormen van
agroforestry en het herstellen van
wetlands*

Opgaven – Water

- **Schoon oppervlakte- en grondwater**
 - We maken al stappen in de goede richting in lopende projecten/initiatieven
 - Chemische kwaliteit gaat al goede kant op, ecologische doelen blijven nog achter
- **Goede zoetwaterbeschikbaarheid**
 - Fijnmazig netwerk van peilgebieden biedt kansen
 - Iedereen heeft baat bij water vasthouden
- **Grondwater**
 - Reservering waterwinning (ASV) geeft onzekerheid en heeft impact als deze er komt

Transitie Landelijk Gebied Zuidelijk Westerkwartier

Vervolg

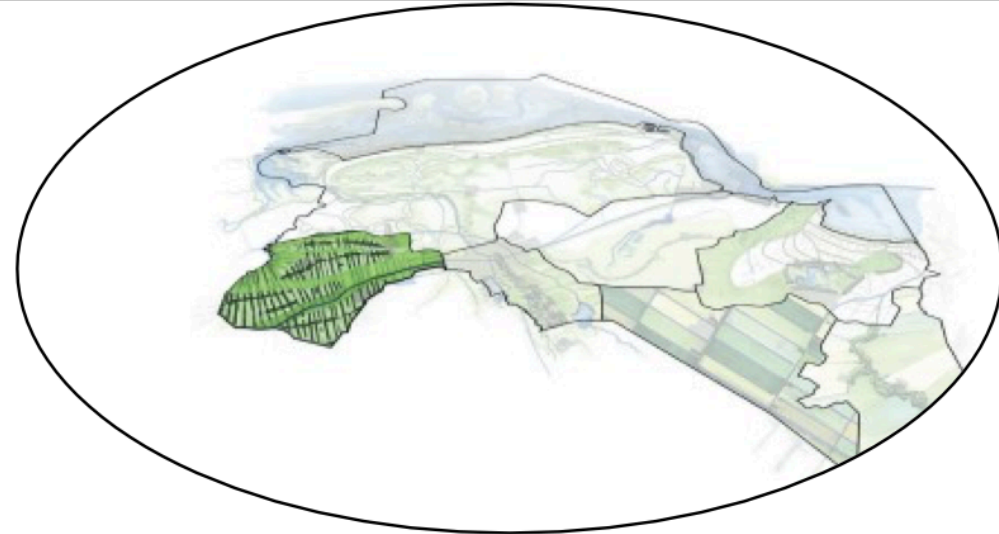
Aandachtspunten voor vervolg

- **Algemeen**
 - Zorg voor een goede referentie per doel/oplossingsrichting
 - Lever waar mogelijk maatwerk, zo min mogelijk algemene maatregelen
 - Sociaal economische aspecten meenemen
 - Wat dragen andere sectoren bij?
 - De regio blijven betrekken
- **Landbouw**
 - Langjarig perspectief
 - Keuzevrijheid
 - maatwerk
- **Slim meervoudig ruimtegebruik**
 - Neem doelen mee in huidige/lopende projecten
 - Geef als overheden het goede voorbeeld!
 - Wat resteert er als je huidige opgave hebt ingevuld?
- **Water verbindende factor**
 - Voldoende water
 - Schoon water
 - Waterveiligheid

Landbouwvisie voor Zuidelijk Westerkwartier

Kwaliteiten en kansen

- Samenwerking melkveehouderij en akkerbouw
- Melkveegebied
- Kleinschalig
- Extensief
- Verdienvermogen natuur/recreatie
- Korte ketens

Voedsel keten

Veelal melkproductie. Mogelijk te verwaarden met meer streekgebonden kenmerken en kansen in versterken van kringlooplandbouw in samenwerking met akkerbouwers.

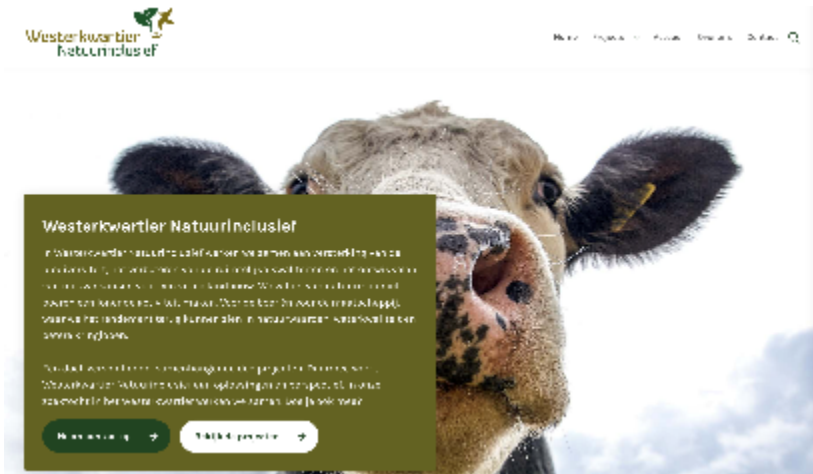
Biobased keten

Teelt en verwerking van vezelgewassen tbv biobased materials. Productie van groene meststoffen.

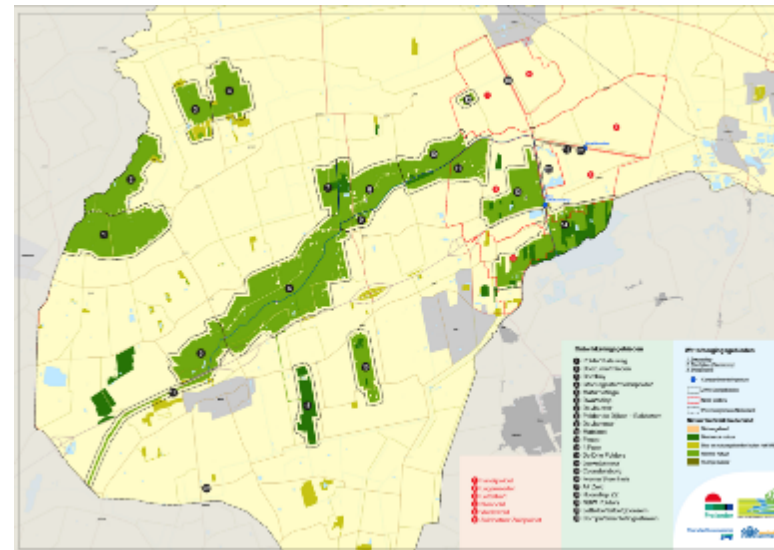
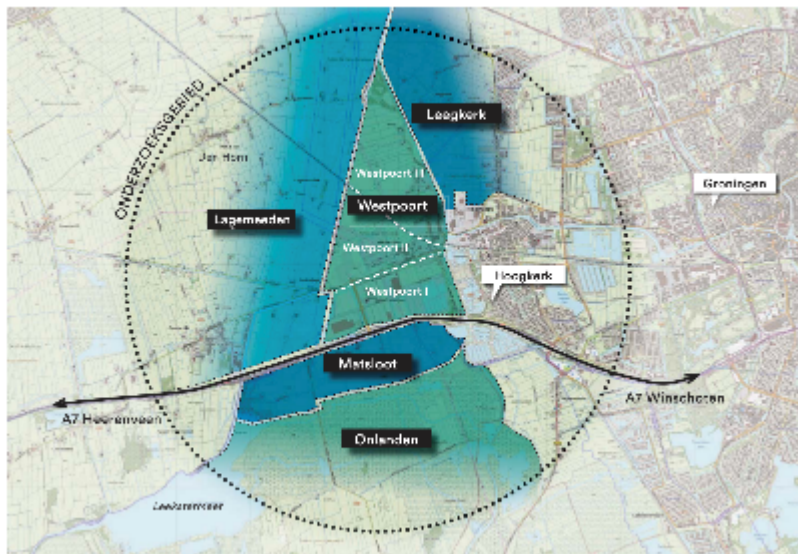
Leefomgeving

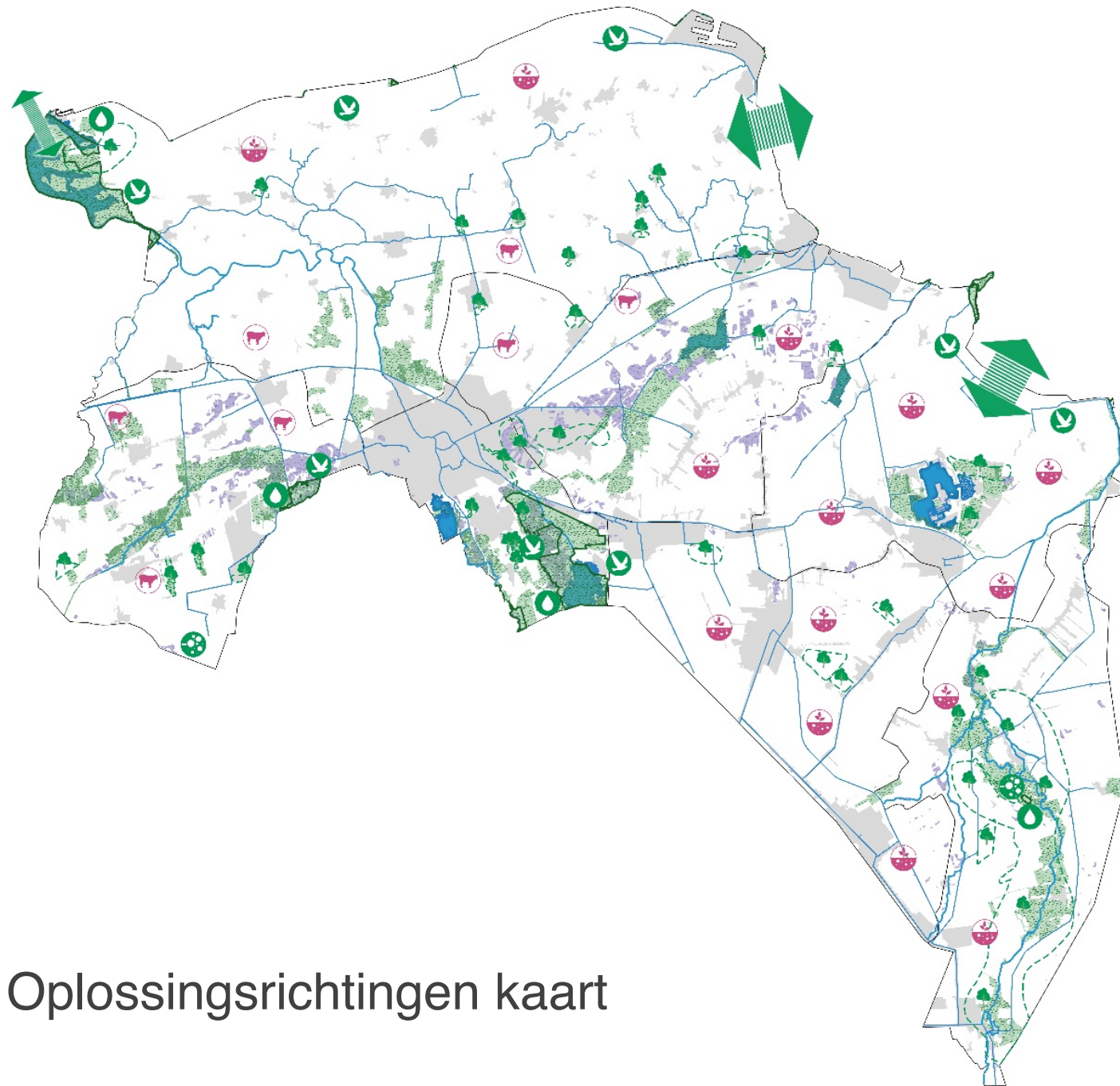
Verder ontwikkelen van aantrekkelijkheid van Groninger coulissenlandschap voor recreatie en toerisme.

Wat kan al in lopende projecten?

- Projecten Collectief Groningen West
- Westerkwartier Natuurinclusief (afgerond)
- Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier
 - Realisatie Natuur Netwerk Nederland (NNN)
 - Maatregelen Kaderrichtlijn Water
 - Aanleg Waterbergingsgebieden
- Ontwikkelingen Matsloot / Westpoort
- Woningbouw regio Groningen-Assen
- ASV's (Grondwatervoorraden)

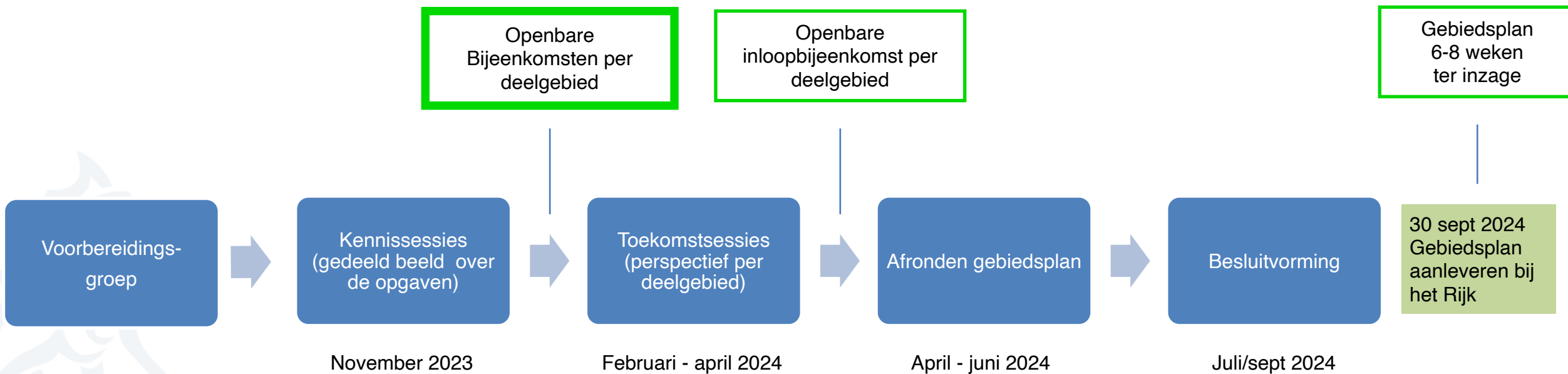
- aanpak veenoxidatie in klassieke veenweide
- zoekgebied bos
- NNN
- NNN opgave
- N2000
- stikstofreductie t.b.v. N2000 aangewezen gebiedsdoelen
- vogelleefgebied t.b.v. N2000 aangewezen gebiedsdoelen
- hydrologie op orde N2000 aangewezen gebiedsdoelen
- verbeteren relatie zoet-zout N2000 aangewezen gebiedsdoelen
- KRW-waterlichaam
- aanpak broeikasgassen en koolstofvastlegging melkveehouderij
- aanpak koolstofvastlegging akkerbouw
- stedelijk gebied

Generieke maatregelen (niet op kaart)

- Groenblauwe dooradering
- Koolstofvastlegging bos en hout
- Zoetwatervoorraad/klimaatadaptatie
- N2000 regionale doelen

Oplossingsrichtingen kaart

Tijdschema

Ondersteuning door:

Meer informatie en updates op:

<http://www.provinciegroningen.nl/westerkwartier>

Contact over deelgebied Zuidelijk Westerkwartier:

E-mail:

westerkwartier@provinciegroningen.nl

Telefoon:

Verkenner Henk Kusters

06-52401236

Gebiedsregisseur Maickel Burgers

06-11592943

Vertrouwenspersoon Agrarische ondernemers

Janny Stellingwerf

vertrouwenspersoonstellingwerf@gmail.com

